

۹۹

تذکره

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه ۱۷ تیرماه ۱۴۰۱

سازمان مجامع قرآنی

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های
نماز جمعه، هر هفته به صورت
الکترونیکی از طریق شبکه‌های اجتماعی
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

توشه تقوا بر سر خوان حج

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا
رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ
يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا
أُولِي الْأَلْبَابِ﴾

۱. حج در ماه‌های معین و معلومی است [شوال، ذوالقعدة، ذوالحجه]. پس کسی که در این ماه‌ها حج را [با احرام بستن و تلبیه] بر خود واجب کرد، [بداند که] در حج، آمیزش با زنان و گناه و جدال [جایز] نیست. آنچه از کار خیر انجام دهید خدا می‌داند. به نفع خود توشه برگزید که بهترین توشه، پرهیزکاری است. ای صاحبان خرد! از من پروا کنید (بقره: ۱۹۷).

در ایام حج بیت‌الله الحرام [هستیم]. خداوند متعال در این آیه شریف می‌فرماید: برای حج زمان تعریف شده است. این مراسم با شکوه و عظمت در ایام خاصی به انجام می‌رسد. در ادامه آیه می‌فرماید: هر کاری که می‌کنید خدا می‌بیند. حجی هم که به جا می‌آورید در محضر خداست. حج، نماز و هر کار خوبی که انجام بدهیم یا اگر نیت بدی داشته باشیم، سخن بدی بگوییم و رفتار ناشایستی از ما سر بزند، خوب یا بد، همه را خدا می‌بیند و همه در محضر خدای متعال انجام می‌شود.

[خداوند] در باب حج می‌فرماید: اکنون که آمده‌اید عبادت حج را به جا بیاورید، زادوتوشه بگیرید. یعنی سفره معارف حج پهن شده است. هرچه می‌توانید از این سفره استفاده کنید. آن زادوتوشه‌ای که باید از حج بگیریم تقواست: ﴿...وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ...﴾^۱ بهترین چیزی که از حج دریافت می‌کنید تقوای الهی است. یعنی بهترین روزی حج این است که پیوند شما با خدا قوی شود.

۱. اشاره به آیه ۱۸۳ سوره بقره: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾. ترجمه: ای اهل ایمان! روزه بر شما مقرر و لازم شده؛ همان گونه که بر پیشینیان شما مقرر و لازم شد تا پرهیزکار شوید.

تقوا؛ هدف غایی همه عبادات

[خداوند] این را فقط برای حج نفرموده است. برای روزه هم فرمود: ﴿...لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ این را برای همه عبادات بیان کرد:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

ای مردم! فقط آفریدگار و خدایتان را عبادت کنید؛ همان خدایی که شما و پیشینیانتان را آفرید. باشد که رابطه شما با خدا رابطه محکمی باشد و عهد و پیمان بین شما و خدا گسسته نشود. نتیجه همه عبادات تقواست. حج بیت الله الحرام هم که ترکیبی از عبادات متنوع و مختلف است، روح تقوا را در انسانها تقویت می‌کند.

برکات آموزه‌های حج در زندگی

عزیزان حاضر در نماز جمعه و کسانی که بعدها این خطبه‌ها را می‌شنوند، هرکدام از ما مردم، یا حجامان را

۱. ای مردم! پروردگارتان را که شما و پیشینیان شما را آفریده است، بپرستید تا [با پرستیدن او] پروا پیشه شوید (بقره: ۲۱).

به جا آورده‌ایم یا در نوبت هستیم که به جا بیاوریم یا آرزو داریم که خدا روزی مان بکند. حتی یکی از دعاهایی که در شب قدر سفارش شده، این است که از خدا بخواهیم و بگوییم: خدایا! حج خانه خدا را روزی ما قرار بده؛ [زیرا] برکات آن بسیار عظیم است. هرگز به بودجه‌مان نگاه نکنیم؛ به لطف و عنایت خدا امیدوار باشیم و ملتمسانه این را از خدا بخواهیم.

حج؛ عرصه تمرین ولایت‌پذیری

حج سرنوشت زندگی انسان را متحول می‌کند. حج بزرگ‌ترین نمایش عزت و اقتدار مسلمانان است. در حج آموزش می‌بینیم که از ریزترین تا بزرگ‌ترین کارهای زندگی، مطیع خدای متعال و رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ باشیم. چنان که می‌دانید اگر کار [خطای] کوچکی در آنجا از ما سر بزند، ممکن است جریمه‌های سنگین، مثل قربانی و... داشته باشد. یعنی باید کاملاً دقت کنیم که مطیع باشیم و تخطی نکنیم. معارف و آموزه‌های حج فقط برای کسانی نیست که به حج مشرف می‌شوند؛ [بلکه] شامل همه افراد است. [چه] کسانی که مشرف شده‌اند و [چه] کسانی که

مشرف نشده‌اند، این آموزه‌ها را فرامی‌گیرند. در حج یاد می‌گیریم که با امام جامعه خود همراه شویم. دیروز سالروز شهادت امام باقر علیه السلام بود. در حدیث داریم که آن حضرت فرمودند: «تَمَامُ الْحَجِّ لِقَاءُ الْإِمَامِ»^۱ حج زمانی کامل می‌شود که امام خودت را ملاقات می‌کنی. حاجی‌هایی که نوبت اول هستند، قبل از مراسم حج به مدینه مشرف می‌شوند و در آنجا با پیغمبر صلی الله علیه و آله و ائمه علیهم السلام بقیع عهد و پیمان می‌بندند؛ سپس به حج می‌روند. کسانی که نوبت دوم هستند، بعد از اینکه مراسم حج را انجام دادند، با ائمه و جانشیان ائمه علیهم السلام در زمان غیبت عهد و پیمان می‌بندند. این‌ها برکاتی است که حج برای ما دارد. امام صادق علیه السلام فرمودند: «إِذَا حَجَّ أَحَدُكُمْ فَلْيُحْتِمُ حَجَّهُ بِزِيَارَتِنَا، لِأَنَّ ذَلِكَ مِنْ تَمَامِ الْحَجِّ»^۲ با زیارت ما باید حجتان را کامل کنید. همین که با امام خود آشنا می‌شویم، این تمام حج است: اینکه به پابوس

۱. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، جلد ۴، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ص ۵۴۹؛ ترجمه: کامل‌شدن حج با دیدار با امام است.

۲. محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، علل الشرایع، ج ۲، قم: الداوری، بی‌تا، ص ۴۵۹؛ ترجمه: هرگاه یکی از شما به زیارت حج رفت، آن را با زیارت ما به پایان برساند؛ چراکه این (دیدار ما) از نشانه‌های تمامیت و کمال حج است.

حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام مشرف می‌شویم یا اینکه از حالا دغدغه پیاده‌روی اربعین را داریم برای زیارت امیرالمؤمنین، حضرت اباعبدالله الحسین، امام جواد، امام کاظم علیه السلام و [همچنین] اگر مقدور شد، برای زیارت امامان در سامرا و تشراف به جایگاه حضرت صاحب عجل الله تعالی فرجه الشریف. همه این‌ها یعنی آنچه حج برای ما در نظر گرفته است تمرین می‌کنیم.

حج زمانی معنا پیدا می‌کند که ولایت و امامت را درک کنیم، نظام امامت را بسازیم و همه مسلمانان در دنیا در مقابل اشرار و اجانب در صفوفی منسجم و یکپارچه در پیروی از امام قرار بگیرند. الان دستمان به امام نمی‌رسد، برای اینکه امام ما در پرده غیبت هستند؛ اما ما را بی‌صاحب نگذاشته‌اند و برای زمان غیبت به ما گفته‌اند: فقیه عادل بابصیرتی که دارای این ویژگی‌هاست، جانشین امام شما می‌شود که در غیبت به سر می‌برد. در این زمان [غیبت] باید از این [جانشین] امامتان پیروی کنید.

اکنون که [می‌دانیم پس از حج] باید به دیدار امام خود برویم، [آیا] باید به سراغ امام برویم که فقط

ضریح او را ببوسیم، سلام کنیم و زیارت‌نامه بخوانیم؟
امام باقر علیه السلام در حدیث دیگری [در این باره] فرمودند:
«إِنَّمَا أُمِرَ النَّاسُ أَنْ يَأْتُوا هَذِهِ الْأَحْجَارَ فَيَطُوفُوا بِهَا
ثُمَّ يَأْتُونَا فَيُخْبِرُونَا بِوِلَايَتِهِمْ وَيَعْرِضُوا عَلَيْنَا نَضْرَهُمْ.»^۱
به مردم دستور داده شده است که به مکه بیایند
و سنگ و دیوار خانه خدا را طواف کنند. بعد از اینکه
خانه خدا را طواف کردند، باید نزد ما بیایند و سراغ
ما را بگیرند. ما اصل هستیم. ما قلب معنا بخش
کعبه‌ایم. حقیقت کعبه با ما معنا پیدا می‌کند.
نزد امامان برویم که چه بگوییم؟ چنان‌که در خطبه‌های
گذشته گفتیم، خیلی‌ها در این دنیا ما را صدا کردند
که به دنبال آن‌ها برویم و از آن‌ها تبعیت و پیروی
کنیم. مستکبران جهان می‌خواهند ما چشمانمان را
ببندیم، عقلمان را تعطیل کنیم، آزادگی‌مان را زمین
بگذاریم، عزت و اقتدارمان را نادیده بگیریم و استقلال
نداشته باشیم. هرچه آن‌ها گفتند، به دنبال آن‌ها
برویم، به دنبال منافع آن‌ها باشیم و شرف و عزتمان از

۱. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، جلد ۴، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ص ۵۴۹؛ ترجمه: همانا مردم فرمان یافته‌اند که سراغ این سنگ‌ها (ی کعبه) بیایند و آن‌ها را طواف کنند؛ سپس نزد ما بیایند و ولایت و هم‌بستگی خویش را به ما خبر دهند و یاری خویش را بر ما عرضه کنند.

بین برود. آن‌ها در هر کشوری نفوذ کردند، رفتارشان این‌گونه بود.

امام باقر علیه السلام فرمودند: این‌ها در حقیقت پیروی و ولایت‌پذیری‌شان را از ما اعلام می‌کنند و می‌گویند: ما تحت ولایت شما هستیم. ما به حج و مشهد و کربلا می‌رویم و ائمه هدا علیهم السلام را زیارت می‌کنیم تا به آن‌ها نشان بدهیم: ما یارویاور شما هستیم و هرچه شما بفرمایید عمل می‌کنیم. ((إِنِّي سَلَّمٌ لِّمَنْ سَأَلَ مَكُّمُ وَحَرْبٌ لِّمَنْ حَارَبَكُمُ.)) ما سرباز شما هستیم. سرباز دشمنان شما که نیستیم. با دشمنان شما می‌جنگیم. این فلسفه حج و برکت حضور در مناسک حج است. اگر توفیق تشریف پیدا کردیم، از برکات زیارت خانه خدا بهره‌مند می‌شویم. اگر هم توفیق پیدا نکردیم، هرکجا که هستیم باید دانشجوی دانشگاه معارف حج بیت‌الله الحرام باشیم.

ولایت؛ مهم‌ترین رکن دین

احادیث فراوان دیگری [درباره حج و ولایت وجود دارد] که نمونه آن را عرض می‌کنم. امام باقر علیه السلام فرمودند:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةِ أَشْيَاءَ، عَلَى الصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالصَّوْمِ وَالْوَلَايَةِ... الْوَلَايَةُ أَفْضَلُ
لِأَنَّهَا مِفْتَاحُهُنَّ وَالْوَالِي هُوَ الدَّلِيلُ عَلَيْهِنَّ... ذِرْوَةٌ
الْأَمْرِ وَسَنَامُهُ وَمِفْتَاحُهُ وَبَابُ الْأَشْيَاءِ وَرِضَا الرَّحْمَنِ
الطَّاعَةُ لِلْإِمَامِ بَعْدَ مَعْرِفَتِهِ. إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ:
﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ حَفِيظًا﴾^۱ أَمَا لَوْ أَنَّ رَجُلًا قَامَ لَيْلَهُ وَصَامَ نَهَارَهُ
وَتَصَدَّقَ بِجَمِيعِ مَالِهِ وَحَجَّ جَمِيعَ دَهْرِهِ وَلَمْ يَعْرِفْ
وَلَايَةَ وَلِيِّ اللَّهِ فَيُؤَالِيَهُ وَيَكُونُ جَمِيعُ أَعْمَالِهِ بَدَلَاتِهِ
إِلَيْهِ مَا كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ جَلٌّ وَعَزٌّ حَقٌّ فِي ثَوَابِهِ وَلَا
كَانَ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ.^۲

۱. هرکه از پیامبر اطاعت کند، در حقیقت از خدا اطاعت کرده و هرکه روی برتابد [حسابش با ماست]. ما تو را بر آنان نگهبان [اعمالشان که به اجبار از فسق و فجور حفظشان کنی] نفرستادیم (نساء: ۸۰).

۲. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، جلد ۲، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ص ۱۸؛ ترجمه: اسلام بر پنج چیز استوار شده است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت. آن‌گونه که به ولایت ندا شده، به چیزی ندا داده نشده است. کسی که از پیامبر اطاعت کند، شرف و رفعت و کلید هر کار و در هر کار و رضایت رحمان، اطاعت امام علیه السلام پس از شناخت اوست. هرکس که رسول خدا را اطاعت کند، خدا را اطاعت کرده و هرکس که سر باز بزند، تو را نگهبان [و مراقب] او نفرستادیم [و در

اسلام بر پنج ستون بنا شده است: نماز، زکات، حج، روزه و ولایت. در ادامه فرمودند: به هیچ چیزی به اندازه ولایت سفارش نشده است. ولایت از همه مهم‌تر است. ولایت کلید رسیدن به نماز، زکات، حج و روزه است. نماز، زکات، حج، روزه و دیگر مسائل دین بدون ولایت بی‌ارزش می‌شود. اگر کسی همه شب‌هایش را به نماز بگذراند، همه روزها (نه فقط ماه رمضان) روزه بگیرد، همه مال خود (نه فقط یک‌دهمی که تعیین شده) را زکات بدهد و همه ساله حج تمتع به جا بیاورد؛ ولی نداند امام او کیست و با امام خود هماهنگ نباشد، وقتی قیامت می‌شود، نزد خدا ذره‌ای ثواب ندارد و اهل ایمان به حساب نمی‌آید. این روایت اهمیت ولایت را به خوبی به ما نشان می‌دهد. در پایان عرایض خطبه اول، این حدیث را [هم] از امام باقر علیه السلام عرض کنم: «إِنَّ الْأَعْمَالَ تُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَأَكْثَرُهَا فِيهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ وَالذُّعَاءِ.»^۱ کارهایی

برابر او، مستثول نیستی]. اگر فردی شب را نماز گزارد، روز به روزه بگذراند و تمام اموال خود را صدقه بدهد و تمام عمر خود را حج به جای آورد، ولی ولایت ولی خدا را نشناسد تا که از او پیروی کند و تمام کارهایش به راهنمایی او باشد. نه خداوند به او پاداشی خواهد داد و نه چنین فردی از اهل ایمان است.

۱. حسین بن محمدتقی نوری، مستدرک الوسائل، ج ۶، بیروت: آل‌البتی عليه السلام لاحیاء التراث، ۱۴۰۸ق، ص ۶۴؛ ترجمه: در روز جمعه، اعمال چند برابر محاسبه می‌شود. پس در آن روز، بسیار نماز بخوانید و صدقه دهید و دعا کنید.

که انجام می‌دهیم، روز جمعه پاداش و ثواب چندین برابر دارد. سپس حضرت سفارش کردند: در روز جمعه بیشتر نماز بخوانید و مستحبات را هم به جا بیاورید. مهم‌ترین نماز در روز جمعه نماز جمعه است که [در] روایات سفارش فراوان [بدان] کرده‌اند. [امام باقر علیه السلام در ادامه] فرمودند: در روز جمعه صدقه بدهید؛ برای اینکه ثواب آن چندین و چند برابر به پای شما نوشته می‌شود. [همچنین] در روز جمعه بسیار دعا کنید. بهترین دعا هم از میان همه دعاها، صلوات بر رسول خدا و آل پیغمبر است.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾
اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾.

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى
الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحِجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ
الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
أَوْصِيَكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ.

دعوت به تقوا

يكديگرا به رعایت تقوای الهی سفارش می‌کنیم. در
خانه، محیط‌های آموزشی، بازار مسلمانان و ادارات

کشور اسلامی، همیشه و در هرکجا که هستیم، وظیفه داریم مأمور تقوا باشیم و تقوا را به همدیگر یادآوری کنیم. اگر کسی سخنی گفت که خلاف تقوا بود، دل سوزانه و مهربانانه آن شخص را راهنمایی کنیم. اگر ما چیزی گفتیم که خلاف تقوا بود، دیگران ما را راهنمایی کنند. همیشه دانشجوی کلاس تقوا باشیم و دست همدیگر را برای [رسیدن به] تقوا بگیریم. یعنی بدانیم که همیشه در محضر خدا هستیم و هر کاری خلاف تقوا می‌کنیم، پیمانمان را با خدا می‌شکنیم. درست نیست که پیمان با خدا شکسته شود. هر کاری که بر اساس تقوا انجام می‌دهیم، ارتباطمان را با خدا و پیمان‌های خدایی تقویت می‌کنیم. این [کار] ارزشمند است. پس همیشه [در راه تقوا] به همدیگر کمک کنیم.

کسی که احتکار می‌کند، به گرانی دامن می‌زند و برای بندگان خدا زحمت درست می‌کند، او در پیشگاه خدا پیمان شکنی می‌کند. ما وظیفه داریم همه هم‌وغم خودمان را در مقابل دشمنانمان به کار بگیریم که همه چیز را برای آسیب‌رساندن به مسلمانان، مردم،

بندگان خدا و حتی غیرمسلمانان سلاح قرار می‌دهند. ما وظیفه داریم هوای همدیگر را داشته باشیم و نقشه‌های دشمن را خنثی کنیم. اگر کسی احتکار کند، جنسی را که ارزان خریده است گران بفروشد و مردم را به زحمت بیندازد، آن‌ها خوشحال می‌شوند. این خود ما هستیم که باید مراقب همدیگر باشیم. مسلمانی و تقوای ما اینجا معلوم می‌شود. مسلمانی به ادعا نیست؛ به عمل است. اگر در عمل وظیفه‌مان را درست انجام بدهیم، اگر [کارمند] اداری کار اداری‌اش را درست انجام داد، اگر فروشنده درست رفتار کند و اگر تولیدکننده با صداقت و امانت تولید سالم به مردم عرضه کند، این معنای تقواست. همه باید همه‌جا مراقب تقوای الهی باشیم.

مناسبت‌های هفته

روز تروییه سالروز حرکت امام حسین علیه السلام به سمت کوفه

یکی از مناسبت‌ها [ی هفته] روز تروییه است. امروز، روز هشتم ذوالحجه، روزی است که حاجیان مُحَرَّم می‌شوند و خودشان را برای حج تمتع مهیا می‌کنند. ان شاء الله خدا [حج بیت‌الله الحرام را] روزی [ما] کند؛ به‌ویژه برادران و خواهرانی که تاکنون مشرف نشده‌اند. همین روز تروییه، [سالروز] حرکت امام حسین علیه السلام به سمت کوفه است. بعضی می‌گویند: [ایشان] حج را نیمه‌تمام گذاشت. شاید از این جهت [باشد] که حضرت به مقدمات [حج] ورود پیدا کرده بودند؛ ولی وقتی حضرت [از مکه] رفتند، اصل حج هنوز شروع نشده بود که بگوییم [ایشان حج را] نیمه‌تمام گذاشتند. در آن زمان، هر حاجی دیگری هم می‌تواند اگر مسئله‌ای پیش آمد ادامه ندهد. چنین نیست

که اگر به روز ترویه رسید، باید حتماً همهٔ اعمال را بعد از آن انجام بدهد، حضرت اگرها کرد و رفت، حج واجبش را نیمه تمام نگذاشت. ایشان قبل از شروع مراسم، به سمت عراق و بعد به سمت کوفه حرکت کردند. [پس از آن هم] همهٔ ماجرا را می‌دانید که کوفیان با او چه کردند تا کار حضرت به کربلا کشید. سالگرد شهادت مسلم بن عقیل در کوفه

حضرت قبلاً به سفیر و نمایندهٔ خود، حضرت مسلم بن عقیل مأموریت داده بودند و ایشان را به عنوان نماینده فرستاده بودند؛ [زیرا] کوفیان بسیار نامه نوشتند، اظهار وفاداری کردند و از ایشان خواستند که نماینده‌ای برای رتق و فتق امورشان بفرستند. [وقتی] مسلم بن عقیل وارد کوفه شد، مردم منتظر او بودند، از او استقبال هم کردند و او را مهمان کردند. اما ظرفیت آدم‌ها تفاوت می‌کند. وقتی شمشیر تیز ابن زیاد متوجه آن‌ها شد، ظرفیتشان آن قدر نبود که در مقابل این شمشیر هم استقامت کنند. کم‌کم کسانی که ایمانشان ضعیف بود، مسلم را تنها گذاشتند و شرایط در کوفه تغییر کرد. به جز تعداد معدودی از

کوفیان، کسی با مسلم بن عقیل همراهی نداشت تا اینکه به شهادت مسلم بن عقیل انجامید. حضرت مسلم بن عقیل قبل از آنکه در شرایط بی‌وفایی مردم قرار بگیرد، به امام حسین علیه السلام نامه نوشته بود که: بله، مردم کوفه همان طور که به شما نامه نوشته بودند، آمادگی دارند و پای کار هستند. اما بعد که شرایط کوفه بحرانی شد، مسلم بن عقیل خیلی نگرانی امام حسین علیه السلام بود که: من هم که نماینده او هستم، برای امام خودم نامه نوشتم که: بیاید؛ کوفه آماده است. شاعر زبان حال حضرت مسلم را این طور بیان کرده است:

کوفه را با تو حسین جان سرو پیمانی نیست
هرچه گشتم به خدا صحبت مهمانی نیست

به خدا نامه نوشتم، به حضورت نرسید
آنچه مانده‌ست مرا غیر پشیمانی نیست

این‌ها قرار بود تو را مهمان کنند؛ اما الان دیگر آن

شرایط وجود ندارد. پشیمان هستم که برای تو نامه نوشتم تا به کوفه بیایی.

نقل می‌کنند که وقتی خبر شهادت مسلم بن عقیل به امام علی^{علیه السلام} رسید، ایشان به دختری از دختران مسلم بن عقیل بسیار محبت کردند. می‌خواستند که با همین محبت کم‌کم به این دختر بفهمانند که چه اتفاقی افتاده است. آن دختر هم تیزهوش بود و وقتی محبت اباعبدالله^{علیه السلام} را دید، متوجه شد؛ [زیرا] پدرش در سفر خطرناکی بود. آن زمان همه عراق بحرانی بود و همه دل‌واپس بودند که چه اتفاقی خواهد افتاد. شرایط شهادت حضرت مسلم بن عقیل^{علیه السلام}، یار باوفای حضرت اباعبدالله^{علیه السلام} الحسین این‌گونه بود.

روز عرفه

فردا، نهم ذوالحجه، روز عرفه را در پیش داریم. روز عرفه [از] بافضیلت‌ترین روزهای سال است و در روایات، بسیار به آن عنایت شده است. در روز عرفه دعا و استغفار بسیار سفارش شده است. ما نمی‌دانیم

تا فردا یا تا عرفة سال آینده هستیم یا نیستیم. باید این فرصت توبه و استغفار را بسیار قدر بدانیم و فردا از این جهت باید برای ما بسیار مهم باشد.

استغفار حقیقی یعنی [بگوییم: خدایا! من هرکجا رفتم اشتباه رفتم. می‌خواهم برگردم، با تو باشم و با تو آشتی کنم. به تو التماس کنم و بگویم: خدایا! فقط تو می‌توانی گذشته مرا درست کنی.

برگردیم با خدا پیمان بندیم، گذشته‌هایمان را جبران کنیم، دل‌هایی که رنجانده‌ایم به دست بیاوریم، آبروهایی را که بی‌جهت و به‌ناحق بردیم جبران کنیم، اگر به کسی بدهکار هستیم بدهکاری‌مان را ادا کنیم، صلہ رحم و دلجویی کنیم و مهربانی را در روابط اجتماعی بین همدیگر بالا ببریم.

امنیت روحی روانی مسئله بسیار مهمی است. باید همه کمک کنیم که امنیت روحی روانی در جامعه ما ارتقا پیدا کند. این‌ها وظایفی است که باید در روز عرفة دنبال کنیم.

درکمان را از مسائل معرفتی بالا ببریم. چنین نباشد که اگر روزی عمرمان تمام شد، ببینیم با شک و

تردید از این دنیا می‌رویم: عمرمان تمام شده است؛ ولی هنوز تکلیف خود را با خدا روشن نکرده‌ایم و هنوز مشخص نکرده‌ایم که به قیامت یقین داریم یا یقین نداریم. مبادا با شک و تردید باشیم. عمرمان تمام شود؛ [ولی] به آیات قرآن و کتاب‌های آسمانی شک داشته باشیم که این از طرف خدا آمده یا نیامده است. این‌ها عقب‌ماندگی حساب می‌شود! چه زمانی و کجا باید این عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم؟ یکی از موقعیت‌هایی که باید جبران کنیم روز عرفه است. البته همهٔ روزهای سال و در هر نمازی به دنبال یقین می‌گردیم:

﴿وَأَعْبُدُ رَبِّيَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾^۱

آن قدر عبادت می‌کنیم تا دلمان نورانی شود و یقین در جانمان مشاهده شود؛ اما روز عرفه بهار تحصیل معرفت و نورانیت و یقین است.

۱. پروردگارت را بندگی کن تا هنگامی که مرگت فرا برسد (حجر: ۹۹).

دعای امام حسین علیه السلام در روز عرفه

راوی می‌گوید: در روز عرفه، در سال دیگری پیش از سال ۶۰ هجری، حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام در حالی که ایستاده بودند و عده‌ای هم ایشان را همراهی می‌کردند، این دعای طولانی را می‌خواندند و اشک از چشمانشان جاری بود. آن قدر معرفت خدا در جانشان نشسته بود که حالشان منقلب بود و این دعا را با گریه می‌خواندند.

ان شاء الله حج بیت الله الحرام روزی همه مؤمنین و مؤمنات باشد. عزیزانی که مشرف شده‌اند، [می‌دانند که] دعای عرفه در آنجا بسیار صفا دارد. در آن مراسم معنوی و عرفانی و باشکوه، همه متحول و منقلب می‌شوند و اشک همه جاری می‌شود.

امام علیه السلام در بخشی از این دعا می‌فرماید: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَحْشَاكَ كَأَنِّي أَرَاكَ وَأَشْعِدْنِي بِتَقْوِيكَ وَلَا تُشْقِنِي بِمَعْصِيَتِكَ.»^۱ خدایا! کاری کن که من از تو و همه داشته باشم؛ مثل اینکه تو را همیشه حاضر و ناظر می‌بینم. خدایا! مرا با تقوای خودت به

۱. خدایا! چنانم کن که از تو بترسم؛ گویا که تو را می‌بینم. با پرهیزگاری مرا خوشبخت گردان و به نافرمانی‌ات بدبختم مکن.

سعادت برسان. معصیت تو مرا به شقاوت و بدبختی می‌کشاند. کاری کن که گرفتار معصیت تو نشوم. امام علی^{السلام} در ادامه عرضه می‌دارد: «اللَّهُمَّ اجْعَلْ غِنَايَ فِي نَفْسِي وَالْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَالْإِخْلَاصَ فِي عَمَلِي وَالنُّورَ فِي بَصْرِي وَالْبَصِيرَةَ فِي دِينِي وَمَتِّعْنِي بِجَوَارِحِي وَاجْعَلْ سَمْعِي وَبَصْرِي الْوَارِثَيْنِ مِنِّي.»^۱ خدایا! کاری کن که با تمام وجود، از درون احساس بی‌نیازی کنم و خودم را فقط محتاج تو ببینم. آنچه ما آدم‌ها را خوار می‌کند، این است که خودمان را محتاج این و آن می‌بینیم؛ [در حالی که قرآن می‌گوید]:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ﴾^۲

همه انسان‌ها محتاج خدا هستند. همان‌هایی که خیال می‌کنیم می‌خواهند احتیاج ما را برآورده کنند، خودشان یا از ما محتاج‌ترند یا مثل ما هستند. حضرت می‌گوید: دعا کنید از صمیم دل بی‌نیاز باشید.

۱. خدایا! در ذاتم بی‌نیازی، در قلبم یقین، در عملم اخلاص، در نگرشم نور و در دینم بینش قرار بده. مرا از اعضايم بهره‌مند کن و گوش و چشمم را وارثان من گردان.

۲. ای مردم! شما هستید که به خدا نیازمندید. فقط خدا بی‌نیاز و ستوده است (فاطر: ۱۵).

«وَالْيَقِينِ فِي قَلْبِي»: خدایا! کاری کن که یقین در قلب من دیده شود و به خدا، کتاب‌های آسمانی، انبیای الهی، ائمه و اهل بیت عليهم السلام و قیامت و رستاخیز یقین داشته باشم.

«وَالْإِخْلَاصِ فِي عَمَلِي»: کارهایی که می‌کنم خالصانه باشد. ریا نداشته باشم و مشرک نباشم. ما گاهی به رضایت همه توجه می‌کنیم؛ اما رضایت خدا را کنار می‌گذاریم. اخلاص یعنی فقط خدا را ببینیم.

«وَالنُّورَ فِي بَصَرِي»: خدایا! کاری کن که چشم من بصیرت داشته باشد. اگر انسان بصیرت نداشته باشد، نمی‌تواند بین حق و باطل فرق بگذارد و نمی‌فهمد حق و باطل چیست. خیلی از افراد خدمت امیرالمؤمنین عليه السلام می‌آمدند و خود حضرت را می‌دیدند؛ اما سؤال می‌کردند: ما نمی‌دانیم تو حق هستی یا کسانی که از معاویه دم می‌زنند، آن‌ها حق هستند.

کسی که این را می‌گوید بصیرت ندارد. دعا کنیم که گرفتار بی‌بصیرتی نشویم. کسانی که بی‌بصیرت شدند، جای جلاد و شهید را عوض کردند، دشمنان

خدا و شیاطین بزرگ را ملجأ و پناه خودشان دانستند و آن‌ها را صاحبان تمدن گمان کردند. این‌ها نتیجه بی‌بصیرتی است.

«وَالْبَصِيرَةَ فِي دِينِي»: [خدایا! کاری کن که] نسبت به دین خودم بصیرت داشته باشم. وقی آیه قرآن یا حدیثی از پیغمبر، امیرالمؤمنین یا ائمه عليهم السلام می‌شنوم، لذت ببرم و آن را گنجی به حساب بیاورم که دلم را نورانی می‌کند. بی‌تفاوت نباشم و خودم را بی‌نیاز از این‌ها نبینم.

«وَمَتِّعْنِي بِجَوَارِحِي»: خدایا! کاری کن که من از اعضا و جوارح خودم بیشترین استفاده را ببرم. حاج قاسم سلیمانی چقدر از پاها، دستان، چشمان، انرژی و نیرویی که خدا به او داده بود، برای دین خدا و تقویت مسلمانان جهان استفاده کرد؟ ما چقدر از اعضا و جوارحمان در خدمت دین بهره برده‌ایم؟ در روز عرفه دعا می‌کنیم که همه چیزمان در خدمت دین باشد. «وَأَجْعَلْ سَمْعِي وَبَصْرِي الْوَارِثَيْنِ مِنِّي»: سمع و بصرم را وراثت من قرار بده که وقتی از دنیا رفتم، دیگران از سمع و بصر من و از گفته‌ها و مطالبم بهره‌مند باشند.

امام علی^{علیه السلام} در قسمت دیگری دعا می‌کند: «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُشْتَغْفِرِينَ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُؤَجِّدِينَ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْخَائِفِينَ.»^۱ در روز عرفه، وقتی حاجی‌ها به اینجا می‌رسند، تحولی در آن‌ها ایجاد می‌شود و فریادشان بلندتر و اشک‌هایشان شدیدتر می‌شود. ما هم دعا کنیم: خدایا! ما تا نمرده‌ایم، جزء مستغفرین و استغفارکنندگان باشیم. از موحدین باشیم؛ مشرک نباشیم. بی تفاوت نباشیم و از جهنم ترس و واهمه داشته باشیم. این دعا به همین صورت ادامه پیدا می‌کند. ان شاء الله فردا بتوانیم با معرفت در این دعا شرکت کنیم.

سالروز کشف توطئه کودتای آمریکایی در پایگاه هوایی شهید نوژه

مناسبت دیگر کشف توطئه کودتای آمریکایی در

۱. معبودی جز تو نیست؛ من از آمرزش خواهانم. معبودی جز تو نیست؛ من از یکتاپرستانم. معبودی جز تو نیست؛ من از هراسندگانم.

پایگاه هوایی شهید نوژه است. معروف است تمام ریزه‌کاری‌ها را تدارک دیده بودند که با این کودتا بساط نظام جمهوری اسلامی را جمع کنند. بمباران جماران و نقاط حساس جزء برنامه آن‌ها بود؛ اما کسی که در جریان این توطئه بود، برای مادرش تعریف کرد. مادر هم به او دستور داد و گفت: فرزندم، تو حتماً باید این را به گوش مسئولان برسانی. آن مادر مادری کرد و بدین ترتیب این توطئه کشف شد. مادران باید دقت کنند که همیشه برای فرزندانشان معلم و راهنما باشند. الحمدلله خدای متعال کاری کرد که این خطر از سر جمهوری اسلامی برطرف شد.

عید سعید قربان

عید سعید قربان را [در پیش] داریم. ان شاء الله در همه شهرهای استان، ائمه محترم جمعه نماز عید قربان را با شکوه هرچه تمام‌تر برگزار می‌کنند. در قزوین هم حتماً برنامه‌ها را به سمع و نظر شما رسانده‌اند. ان شاء الله در همه شهرهای استان، در

سراسر کشور و در دیگر کشورهای اسلامی، شاهد برگزاری باشکوه نماز عید سعید قربان خواهیم بود.

سالگرد قیام خونین مسجد گوهرشاد

قیام خونین مسجد گوهرشاد و رهاورد شوم رضاخانی در برداشتن حجاب را یادآوری می‌کنیم و [یاد] شهدای بزرگوار آن حادثه غم‌انگیز را [گرامی داریم]. لعنت و نفرین بر رضاخان و اربابان مدعی دموکراسی او که این همه جنایت مرتکب شدند برای اینکه با فرهنگ انسانیت و با آزادی و حرّیت بجنگند. البته راه به جایی نبردند و آرزوهایشان را به گور بردند که ملت ما را به بی‌بندوباری بکشانند.

البته اکنون باید از این رهاورد که خون‌های بسیاری به پای آن ریخته شده است پاسداری کنیم. بسیاری از شهدای ما در وصیت‌نامه‌هایشان حجاب، پیروی از ولایت و امامت، نماز، نماز جمعه و جماعت، مسجد و وحدت و یکپارچگی را سفارش کرده‌اند و یکی از یادآوری‌هایشان حجاب و عفاف است.

خواهش ما مخصوصاً از ادارات این است که کسانی که استخدام می‌کنند، حتماً باید قانون اسلام را رعایت کنند و به قوانین دین احترام بگذارند. این خیلی بد است که در بانک یا اداره، کارمندی که حقوق می‌گیرد، زمان استخدام کاملاً [به امور دینی] دقت می‌کرد [و می‌گفت]: من متشرّع و متدین هستم و حجاب و امانت‌داری من همه سر جای خود است. اما اکنون که [استخدام شده] و آنجا نشسته است آیا رعایت می‌کند؟ اگر رعایت نمی‌کند، افراد زیادی هستند که رعایت می‌کنند. این‌ها باید جایشان را عوض کنند. ما از استاندار محترم و مدیران محترم استان خودمان که همه فرزندان خوب این ملت هستند خواهش می‌کنیم: این تحول را در ادارات در امر رعایت پوشش و حجاب جدی بگیرید. مردم این مطالبه جدی را از شما دارند.

روز ادبیات کودک و نوجوان

روز ادبیات کودک و نوجوان [است که] بسیار مهم است. کلامی از امیرالمؤمنین علیه السلام عرض کنم که فرمودند:

«إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ، مَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبْلَهُ.»^۱

قلب کودک و نوجوان مثل زمین مستعد برای کشاورزی است که چیزی در آن نکاشته‌اند. هر چیزی در زمین مستعد بیندازید، آن را قبول می‌کند. [اگر] یک هسته خرما بگذارید، فوری سبز می‌شود [یا اگر] قلمه نهالی در آنجا بزنید، درخت می‌شود؛ چون زمین مستعد است. مراقب فضای مجازی، گوشی‌های هوشمند، تبلت‌ها و ابزار و امکاناتی باشیم که امروز که در دست بچه‌های ماست. بدانیم آنجا چه می‌گذرد و چه کسانی بچه‌های ما را معلمی می‌کنند.

همچنین بدانیم که دشمنان می‌خواهند با تبلیغات [دروغ] و یأس‌آفرینی، امنیت روانی جامعه ما را به مخاطره بیندازند. هر موفقیتی هم ما داشته باشیم، آن‌ها وارونه نشان می‌دهند. گاهی ممکن است برای وارونه نشان دادن، از آدم‌های ساده‌لوح مردم ما هم استفاده کنند. خودشان را طور دیگری نشان می‌دهند و به نفع خودشان تبلیغ می‌کنند. وقتی

۱. از نامه ۳۱ نهج البلاغه؛ ترجمه: دل نوجوان همانند زمین خالی است که هر بذری در آن بریزند می‌پذیرد.

به ما می‌رسند، هرچه موفقیت هم داشته باشیم می‌گویند این‌ها شکست است. مراقب نقشه‌های دشمن و مدافع امنیت روانی در جامعه باشیم و بدانیم که [سلب] امنیت روانی ما هدف آن‌هاست.

بحران در سرزمین‌های اشغالی

بدانیم که بحران روزبه‌روز در سرزمین‌های اشغالی بیشتر می‌شود. این‌ها الان هنر اینک‌ه بتوانند دولتی را سرکار بیاورند از دست داده‌اند و تشنج و اختلاف و دودستگی هر روز بین آن‌ها بیشتر می‌شود. امیدواریم خدای متعال هر روز عزت و اقتدار مسلمانان را تقویت [کند] و دشمنان را به اضمحلال و نابودی نزدیک‌تر بفرماید.

دعای پایانی

پروردگارا! به عزت اسلام و مسلمین، به مظلومیت
ابا عبدالله الحسین علیه السلام که از این روزها بیشتر از
گذشته شاهد مظلومیت آن حضرت هستیم و به
مظلومیت مسلم بن عقیل، یار وفادار و نماینده امام
حسین علیه السلام، تا ما را نیامر زده‌ای از این دنیا مبر؛
توفیق فهم و درک روز عرفه و دعای عرفه و استغفار
و دعای این روز را نصیب ما قرار بده؛
پروردگارا! گذشتگان و اموات ما را ببخش و پیامرز؛
به مریض‌های ما شفای عاجل عنایت بفرما؛
پروردگارا! قلب نازنین امام و صاحبمان را از همه ما
راضی و خشنود بدار؛
روح امام راحل رحمة الله علیه و ارواح شهیدان را مهمان سفره
انبیا و اولیا علیهم السلام قرار بده؛
حکومت اسلامی ما را به حکومت جهانی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف
متصل بفرما؛

این نوجوانان و جوانان عزیز ما در همایش بزرگ
بین‌المللی ((سلام فرمانده)) لیاقت و انتخاب درستشان

را با اشک و احساس و یکپارچگی و هنرمندی به همهٔ جهانیان نشان دادند. خدایا! به کودکان، نوجوانان و جوانان و دختران و پسران ما در همهٔ شئون زندگی، سربلندی و موفقیت عنایت بفرما؛ زنان جامعهٔ ما پاسداران عفت و حیا و تربیت‌کنندگان فرزندان شایسته هستند. خدایا! هر روز بر حرمت، عزت و توفیقات آنها در امر تعلیم و تربیت بیفزای.

اللَّهُمَّ اغْفِرِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ
وَمَغَارِبِهَا تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ
الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ.

